

СТАНОВИЩЕ

На Обществения съвет по въпросите на отбраната и на Асоциацията на Сухопътните войски на България

Относно: Промени в нормативните документи касаещи отбраната на страната и устройството на Въоръжените сили

Съществуващият Закон за отбраната и въоръжените сили (ЗОВС) в резултат на многократните, в повечето случаи наложени силово промени, преследващи конюнктурни политически цели е безвъзвратно загубил доверието на обществото и военните, че е юридически издържан документ, гарантиращ отбраната на страната и статута на Въоръжените сили.

В първата си част по въпросите на отбраната на страната той има препоръчителни функции, в резултат на което задължените лица и субекти не са юридически и морално задължени да изпълняват своите отговорности към отбраната на страната и по принцип не им се търси и не носят отговорност за нейното състояние.

Във втората си част касаеща Въоръжените сили той бе използван за изпълнение на тясно партийни политически цели:

- за уволнение на определени категории военнослужещи и издигане на удобни за времето си такива на ръководни постове
- за промени в нормативната база на устройството на въоръжените сили;
- за промени в социалната политика относно личния състав на въоръжените сили.

В този си вид тази част на закона придоби общ характер, предизвика приемането на допълнителни закони относно военната полиция, военното разузнаване, резерва на ВС с което се разводни проблематиката и се започна прехвърляне на задачи и отговорности от един закон на друг.

Макар че е закон ЗОВС на практика не влияе върху съдържанието на други закони и не задължава другите закони да изпълняват разпоредбите му. П тази причина всеки „законотворец“ предлага промени в другите закони, заобикаляйки разпоредбите на ЗОВС и принуждава да се правят нови изменения. По същество съдбата на ВС и на техния състав зависи не от самия закон, а от ред параграфи в други закони относно социалната политика, образованието, държавната собственост и други, както и от правилниците за прилагането им и други поднормативни документи, за които военнослужещият дори не е чувал.

В другите правови страни закони касаещи сигурността на държавата се приемат за да се осигури стабилността на държавата и да не се допусне волунтаризъм в прилагането им. Дори промените в плановете за развитие на ВС не могат да повлияят за промени в законите, защото имат временен характер.

Време е да се спре разширяването на законовата база в областта на отбраната и сигурността и се приемат такива закони, които да създават стабилност в определена сфера и да не се налага влизане в други закони. Достатъчно е в другите закони да се вмъкне една заключителна разпоредба, че по отношение на военнослужещите и служителите от органите за вътрешна сигурност се прилагат разпоредбите на техните закони. Тогава единствен виновник за промени в законите ще бъде отговорното лице или политическа сила, внесли предложението за промени и няма да е виновен на министъра приета поправка в друг закон, без негово съгласие и знание.

Нашето мнение е, че са необходими два закона в областта на отбраната:

- Закон за отбраната на Република България
- Закон за устройството на Въоръжените сили

Кстати, вторият закон е бил такъв откакто съществува третата българска държава. Само прословутите български законотворци замазаха нещата и се опитаха да приемат един общ закон, който се видя че не изпълнява функциите си и затова бе променен като е угодно на всеки, който дойде на власт.

Първият закон да включва основите на отбраната и задълженията и отговорностите на институциите по отношение на отбраната. Това ще даде възможност за търсене на персонална отговорност от неизпълнение на задълженията и за нанесени щети на отбраната на страната от това неизпълнение. И тъй като има и правни субекти, които носят отговорност непосредствена отговорност за отбраната на страната като Народно събрание и Министерски съвет ще се замислят, когато вземат решения относно отбраната на страната. В момента, никой от тях, съм уверен не познава тази част от закона, защото никой не им търси отговорност и всички поглеждат само втората част, как да навредят на въоръжените сили за да измъкнат ползи за своята институция или други цели.

Вторият закон ще се занимава с устройството и дейностите във Въоръжените сили за мирно и военно време. Ще разглежда състава на въоръжените сили, основните задължения на длъжностните лица, мирновременната дейност, преминаването от мирно на военно положение, развърщането на въоръжените сили и воденето на бойните действия и участието в мисии. Ще има раздели за статута на военнослужещия и неговата защита, социалната политика, службата в резерва и запаса, образованието и всичко останало касаещо военнослужещите и въоръжените сили. Ще станат излишни законите за военното разузнаване, военната полиция, закона за резерва, защото ще се изпълняват разпоредбите на един закон, а действията им ще са описани в съответните доктрини.

По наше мнение тези два закона могат да бъдат приети до края на годината след публично обсъждане и сме готови да дадем своя принос в изготвянето им.

Ще се спра накратко на очакваните от нас промени в плановете за развитие на въоръжените сили и прочутия Инвестиционен план. Повече от ясно е, че Бялата книга и Плана за развитие на ВС не се оказаха толкова добри, че да издържат проверката на времето, дори за кратко време. Не издържа и идеята за единен комплект сили за мирно и военно време, затова след известно време се прие тезата че той е единен комплект за целия спектър от задачи, което е по-правилно. Не издържа и идеята за батальонните бойни групи в СВ, снижен е драстично тавана на въоръженията във ВВС, с което са нарушени способностите за осигуряване на въздушния суверенитет на страната. Ограничени и дори невъзможни стават бленуваните възможности за стратегически превози, а закупуваните самолети и вертолети така и така си останаха на земята. Жалко за тези 1,8 млн. грешни български лева, дадени на американските ни приятели от Монтерей, които работиха по Бялата книга. Както ни е известно един от тези изпълнители в цялата си кариера е достигнал до длъжността командир на батарея и началник на военен затвор, но той бе предпочетен пред хилядите кадрови и запасни експерти в България. За десетократно по-ниска цена можеше да се изготви по-добра книга от наши български експерти. Ако добавим и милионите давани на съмнителни институции от Запад и САЩ за разработката на отделни системи, които така и така не изпълняват заложените им функции ще се види къде се пилеят парите на българските данъкоплатци.

В резултат на такива решения е нарушена системата на защита в мирно и военно време. 70-80% от запитаните нямат доверие на армията и се съмняват, че тя може да защити страната при агресия. Военният бюджет бе тотално орязван няколко пъти и никога не достигна планираните 1,5 до 2% от държавния бюджет. Военновременните запаси бяха разкъсани, без единно управление и без контрол.

Стратегически райони на страната останаха без военно присъствие. Представете си само, в България има четири доказани и жизненоважни стратегически района-Столицата, АЕЦ „Козлодуй“, Родопите и пристанищната зона с Нефтохим и четирите са без непосредствена надеждна защита. Цяла Северна България е почти без военно присъствие, а целта на всички плановете под диктовката на НАТО бе да се демилитаризира отчасти Южна България и се прехвърлят част от

силите в Северна България. Може би това е била целта на последните реформи да остане България без надеждна защита в критичните райони и да разчита само на колективните средства, но това е равносилно, съжалявам за израза, на национално предателство. Забравя се, че при малка армия и капсулирането и в няколко гарнизона я лишава от подкрепата на народа. Такава армия трябва да присъствува на територията на страната, за да може ефективно и с по-малко разходи на средства да си изпълнява третата мисия –подкрепа на населението. Тук наличните ресурси не играят роля, за да са определящи за устройството на ВС.

Какво предлагаме:

1. Да се спре изпълнението на Плана за развитие на ВС на това ниво и се възстановят отчасти нарушеното присъствие в критични райони- Това може да се постигне чрез:

А. В Сухопътните войски

- възстановяване на батальона във Враца.

- възстановяване на едно полково командване с един механизирани батальон и съответни подразделения за осигуряване и обслужване в София, Плевен и Смолян. Полковите командвания в София и Плевен могат да поемат батальоните в Благоевград и Враца

- възстановяване на полковата структура на формирането за ЯХБЗ и Е в Мусачево

Личен състав може да се осигури като се отделят кадрираните батальони на двете бригади и прекалено раздутия им щат. По наше мнение състава на тези бригади не бива да надвишава 4000 души и да бъдат разположени в толкова райони от двете страни на Балкана, защото е затруднено управлението им.

Б. Във ВВС

- летището в Безмер при всички случаи трябва да бъде съхранено. Не може ВВС да останат само с едно летище Граф Игнатиево и да нямат второ летище и база. То е и за разсредоточаване на силите в критични моменти, служи като резервно летище при проблеми за кацането в основното летище, служи за маньовър със силите и средствата и други, да не ги изброявам всичките задачи;

- ясна е перспективата за закупуване на нови самолети. Пари в бюджета скоро няма да има и този проблем е от 15 години. ВВС са на земята и това е недопустимо. Ние сме в дълг към тези пилоти, които искат да летят и губят от подготовката си всяка година, не изпълняват задължителните полети. Мисля, макар че не съм специалист, а само съм ползвател на подкрепата на ВВС, че е време да се преразгледат възможностите за модернизация на съществуващите МИГ-29, СУ-25 и бойните вертолети Ми-24 Д, както и на изправните транспортни МИ-17. Всички приказки, че не стават за нищо, че не са пригодени за такива задачи, че са много скъпи и имат много малък ресурс са празни приказки в тези дни. Проблемите са вече решени и много страни си модернизират тези типове самолети и вертолети. В рамките на 2-3 години да се формират по една ескадрила от тези самолети и вертолети, които да си останат за национални задачи. По наше мнение планираните 700 млн. лева са достатъчни за тези цели. Може да не се харесва на наши съюзници в НАТО и ЕС, но ако не им харесва да подарят една ескадрила нови многоцелеви изстребители с цял боекомплект безвъзмездно на България, както правеха в миналото с Гърция и Турция. Да не забравяме, че това ще даде глътка въздух и на нашите заводи.

- Да се планира придобиване на втората ескадрила до 2020-2025 година от многоцелеви изстребители, която да изпълнява задачи с вертолетите Кугар и Спартаните в рамките на колективната отбрана. Но не трябва да се планира придобиване на такива втора или трета употреба, защото е безсмислено.

- активиране на дейността по създаване на Автоматизирана системи за управление на смесени групировки от ЗРК. Мотиви не са необходими. Факт е, че получаваме опознавателна картина за въздушното пространство от Турция, което няма нищо общо с националната отбрана

В. Във ВМС

- да се преустанови закриването на ВМБ Варна. Не може такава пристанище да остане без военно присъствие. Нямаме кораби, няма брегова артилерия, ракетите за вече прехвърлили допустимия срок за използване. Махне ли се базата, става невъзможно после да се възстанови. Строителните предприемачи ще са я превърнали вече в модерен квартал за 2-3 години, каквато е и целта на това съкращение.

- да се възстанови подводния ни флот. Ние сме май една от първите шест страни с подводни сили и закрихме заради някакви си жалки десетина милиона лева последната подводница. Фалиралата Гърция, над която плаче цяла Европа, заедно с нас, никога не е имала подводници, сега купува две. Едно трябва да се разбере. И това са възможностите на подводниците за борба с тероризма по море, незаконния морски трафик и оказването на ефективна подкрепа при лоши условия за плаване на закъсали съдове, т.е. търсене и спасяване

- да се прехвърли от МВР-Гранична полиция дивизиона катери и контрола на цялата акватория, включително и граничния контрол да се предостави на ВМС. България е малка страна и не може да си позволи в приморската зона да има споделен контрол на границите, крайбрежните и териториални води. Освен това, това е практика в много морски страни, включително и при нашите близки съседи. В други страни може, при нас не може. Още малко и МВР ще поискат и контрола на въздушното пространство и задачите по Air- Policing.

Вярно е, че държавата изнемогва. Причините не са само в световната икономическа криза, а и у нашите правителства, които не успяха да събудят и да подпомогнат родния бизнес, не успяха да сложат контрол върху сивата икономика, прането на пари и износа на печалба. Но това не означава, че тази страна трябва да съществува без сигурност и отбрана и да разчита на помощ само на думи отвън. Сигурността и отбраната са кръвоносната система на всяка страна. Всички други системи работят в полза на сигурността и отбраната.

И последно. Прибързаната пълна професионализация на армията нанася непоправими щети на отбраната на страната и на състоянието на ВС. Време е да се помисли не е ли възможно ВС да са разделени на две – Действаща армия и Резервни сили (Териториална армия, Национална гвардия или нещо друго). Действащата да се попълва с кадрови професионален състав, а резервните сили от наборни военносслужещи. Т.е. армията да се изгражда на смесен принцип за окомплектоване.

Благодаря Ви за вниманието.